

„Църковенъ вѣстникъ“
излиза всѣки петъкъ.

Той има прѣзъ годината и
три приложения – по 1 книга
отъ 4 печатни коли за всѣко
четиримесечие.

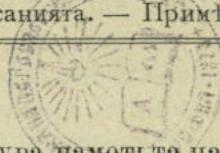
Годишната цѣна на „Църко-
вънъ вѣстникъ“ заедно съ трите
приложения, за България е 10
лева, а за странство 13 лева.

Единъ брой 15 стот.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТИНИКЪ

— СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ —

СЪ ТРИ ПРИЛОЖЕНИЯ ВЪ ГОДИНАТА.

11-и май.

Вчера св. напа Църква отпразнува паметта на св. равноапостолни братия, св. Кирилъ и Методий. Църквата ги чествува като апостоли, учители и просветители на славяните. Тѣ сѫ богоизбраниятѣ апостоли, който разпространили словото Божие и евангелските истини между южните и западни славяни; тѣ сѫ учителитѣ и наставницитѣ на първите славянски клирици и учители; тѣ сѫ изобрѣтателитѣ на славянското азбука, на което днесъ пишатъ и четатъ сто и нѣколко милиона славяни; тѣ сѫ първите славянски книжовници — на тѣхното богоизбранието перо православните славяни дължатъ прѣвода на Свещеното писание на старобългарски или, както е прието да се нарича, църковно-славянски езикъ. Наистина, тѣ не сѫ взели прѣко и лично участие въ покръстването на царя Бориса и на българския народъ, но изобрѣтеното отъ тѣхъ азбука и прѣвода на Свещеното писание сѫ крае-жълтиятъ камъкъ на българското и славянско просвещение. «Най-голѣмата тѣхна заслуга, казва Дриновъ, не е, дѣто обрнаха въ христовата вѣра милиони язически славяни, но въ това, че съставиха писмената славянски, прѣведоха повечето Богослужебни книги на славянски езикъ, който чрѣзъ това стана писменъ езикъ».

Св. Кирилъ и Методий иматъ такова значение, каквото Христовите апостоли: светите апостоли разпространили християнското учение между язичниците на Изтокъ и Западъ и турили основите на Христовата църква; равноапостолните братия разпространили християнството между славяните язичници и турили основата на Христовата църква въ Моравия и България и, наедно съ това, на писмеността въ България, а чрѣзъ нея и въ Сърбия и Русия. И Иречекъ справедливо бѣлѣжи, че прѣзъ деветия вѣкъ въ духовното развитие на южните и западни славяни станалъ голѣмъ прѣвратъ; този прѣвратъ се дължи на двамата славянски братя, св. просветители Кирилъ и Методий, на които всички славянски племена въ всѣки вѣковъ ще прѣбъдатъ признателни. Тѣ въвели славяните въ семейството на образованите европейски народи, понеже турили основата на славянските писмена, литература и богослужение. И въ съзнание на тази благодарност и признателност, българскиятъ народъ чествува съ химни всѣка година на 11-и май свѣтителствуването на св. равноапостолни братя, а неговите признателни възгласи, смѣсени въ църквите съ светото кадило, се издигатъ къмъ

Абонаментътъ е годишенъ и
всичко прѣплатенъ.

Всичко, отнощащо се до
така, се изпраща до Адми-
нistrацията на „Църковенъ вѣ-
стникъ“ въ г. София.

За обявления се плаща за
първи път по 20 ст., наредъ
съ гармонъ, за всѣко повторе-
ние по 15 ст.

Неплатени писма не се
приематъ. Ръкописи за седмич-
ното издание не се повръщатъ.

СЪДЪРЖАНИЕ: 11-и май. — Всемощта на порока. — Законъ Божи въ началните училища. — Лѣтописъ. — Българското църковно-училищно дѣло въ Сърбия — Православните църкви: Руската църква: — Изъ вѣстни-
ците и списанията. — Примѣри и изречения. — Обявление.

прѣстола на севишияго. За България значе-
нието на св. Кирила и Методия е грамадно: тя
възприе неносрѣдствено тѣхните писмена, книжо-
вни трудове и духъ; тя не само ги възприе и присади
въ себе, но от послѣдните ги разпространи въ Сърбия, Босна,
Русия и дори въ Румъния. Подиръ смъртъта на
св. братя, именно на св. Методия, гонениетѣ и прѣ-
слѣдваніе отъ нѣмското духовенство тѣхни достой-
ни ученици намѣрили убѣжище и закрила въ Бъл-
гария, станали възжелени гости на св. Бориса,
на неговите болари и велеможи, на България. Тѣ-
зи достойни ученици били св. св. Климентъ, Наумъ,
Ангеларъ, Сава и Гораздъ. Въ тѣхно лице българ-
ското духовенство било честито да има първите
си духовни наставници и ръководители, българ-
скиятъ народъ — първите си най-достойни пасти-
ри и учители; българската и славянска книжнина —
първите талантливи писатели; Българската цър-
ква най-достойните проповѣдници на словото Божие,
а славянската агнография — прославени под-
вижници и светии, канонизирани и отличени отъ
Църквата съ име *светии седмочисленни*. Първи съя-
тели на словото Божие и на книжното учение на
българската нива сѫ били св. Седмочисленци.
Хвърленото отъ тѣхъ съмѣ паднало на добра и
тучна почва. То произрасло, разплодило се, дало
богата жътва, а неговите животодавни плодове се
разнесли на Югъ, Западъ и Изтокъ въ широката
славянска земя. Вече при Симеона съятели се
размножили, а българската църковна книжнина, по-
думите на единъ руски учень, стояла наравнѣ
съ гръцката и латинската. За случая напълно
характеристични сѫ думите на руския лѣтописецъ
за земедѣлца и съятеля: както въ земедѣлието
единъ разоре земята, а другъ я засѣе, така и св.
Борисъ умекилъ и подготвилъ съ покръстването
сърдцето на народа, а послѣ намѣрилъ въ лицето
на св. Седмочисленци вѣщи съячи, които посъя-
ли съмѣто на Божественото слово, истината и
свѣтлината.

Такава велика и грамадна е заслугата на славянските просветители, чиято памет чествувавахме вчера съ молитви и възгласи къмъ Небето. Св. Кирилъ и Методий сѫ просветителите и учители на православния славянски миръ. Тѣ за славяните сѫ пътеводна звѣзда въ просвещението и културата тукъ, на земята, и въ спасението и светостта горѣ, на Небето. Отъ тѣхните уста е паднало творческото слово за славянството.

*Слишите, словенски народъ, слишите слово отъ
Бога прииде: туждиймъ язикъмъ слишаще слово яко*

мѣдна звона гласъ слитите. Съ тѣзи думи св. Кирилъ се обѣрналъ къмъ нашите праѓди славяне. Тѣзи апостолски думи се пронесли праѓди вѣкове надъ мрака и огласили славянството, като го повикали на новъ животъ. Тѣзи думи, подемани и повторяни отъ ека на вѣковетъ на Югъ, Западъ, Изтокъ и Сѣверъ, сѫ достигнали и до настъ, днешните чеда на Църквата. Тѣ и днесъ звучатъ въ уши тѣ на славянството, което е въ зарята на възраждането и въ разцвѣта на силитъ си. Славянството е прѣдоирѣдѣлено отъ историиата и вѣковетъ да внесе миръ и братство между човѣчеството. Неговата лента, макаръ и послѣдня въ ковчега на човѣчеството, ще бѫде благословената отъ Вѣчния промисълъ, ще бѫде мира и братството, което е възвѣстилъ на земята Иисусъ Христосъ. И всичко това ще се дължи на учителитъ, които първи се обѣрнали съ слово къмъ славянитъ: *Слушайте, словенски народъ, слушайте слово отъ Бога прииде!*

Всемощта на порока.

У настъ всичко е занемарено и прѣнесено въ жертва на страститъ. Занемарата е смрѣжила пажината си и въ пърквитъ, и въ училищата, и въ всички обществени учреждения. Добротелтъ е изхвърлена и поругана, доблестъта потъкана и освиркана, характерностъта уемѣта и окарикатурена, честъта нахокана и оплюта, а провосѫдието турено между чука и наковалнята.

Порокътъ е всемощъ и всевластенъ у настъ. Той има въ рѣцѣтъ си и властьта, и силата, и сабята, и везното на правосѫдието, и веригитъ, които въ име на свободата и светостта държатъ въ окови свободата и съвѣстта.

Порокътъ потиска и скверни всичко, което е високо, идеално, свето. Той има легионъ прислужници, които се надпрѣварятъ да служатъ на неговитъ прищевки; легионъ угодници, които прѣдварятъ неговитъ чудовищни апетити; легионъ раболѣпници, които му дирятъ наслади и развлечения; легионъ химоноплетци, които му служатъ съ перото си или го величатъ изъ стъгдитъ, тъмнитъ мѣста и измежду младежъта съ словото си; легионъ любимци, които го бранятъ съ желѣзо и олово, и безъ четъ легиони малодушни, които хранятъ съ пота си, обличатъ съ труда си и носятъ на плещитъ си изброеенитъ легиони фаворити.

Всички се кланятъ на порока, стискатъ и цѣлуватъ ржката му, благовѣять прѣдъ словото му: едни съ желание да се ползватъ отъ скоропрѣходнитъ му блага, други да избѣгнатъ гнѣва му, а трети да станатъ негова ржка, съ която да милва порочнитъ и да наказва добротелнитъ, доблестнитъ и характернитъ.

Самъ слабость, порокътъ вѣщо се ползва съ слабоститъ. Особено майсторски се ползва отъ човѣцката слабость, която Франклинъ забѣлѣзalъ и обѣлѣлъ въ познатия образъ изказъ: *празенъ човѣцъ правъ не стои..* И порокътъ прилежно утилизира тази истина: той съ ревность умножава броя на празнитъ чуvalи.

Порокътъ вербува роби и прислужници на вредъ: между клира, между учителитъ, между дѣ-

жавнитъ служители, дори и между учещата се младежъ. Всѣки денъ съ стотини очи и уши му прислужватъ, съ стотини езици му шепнатъ и го настързватъ на злосторство. Сълзитъ на озлочестенитъ съ негова храна, охканията и плачътъ на злочеститъ — негова най-приятна забава, неправдитъ — негова доблестъ, а грабежитъ — негова корона. Той почва и свръшва дения съ зло.

Пророкътъ и легионитъ му сѫ навредъ: въ колибите, селата, градищата, столицата... Той взема маска на общественъ дѣецъ, на държавенъ служителъ, на патриотъ, на свободомислящъ. Като общественъ дѣецъ, той разваля нравитъ, насиля законитъ, подкопава учрежденията, каля името и честъта на ония, въ име на които и за които работи. Като държавенъ служителъ, тиранизира гражданитъ, тъгче законитъ, насиљва съвѣститъ, граби, съблича, като си служи съ ужаси, бой, кърви. Като патриотъ, дава просторъ на властолюбието и egoизма си и, за да може да храни тѣзи двѣ алчни и ненаситни чудовища, затваря си очитъ прѣдъ дѣлга, свѣтотатствува въ име на патриотизма и държи съ желѣзо и олово въ страхъ и трепетъ всички. Като свободномислящъ, усвоилъ е всички крайни учения, които тровятъ организмитъ на младите държави и озлочестяватъ малките народи и, въ име на тия учения, должноститъ къмъ Отечеството и Бога нарича изобрѣтение на тириани, патриотизма—дивочувство, рожба на варварство и невѣжество, националността—излизана кърпка, религията—окови на съвѣстта, а разрушението на държавата, която е закрѣпена на кръвта и коститъ на сто и повече хиляди мѫженици, — свое свещено право и дѣлъ!

Всемощниятъ порокъ властвува, развѣва знамето си въ злочестата наша земя; легионитъ му омацани, кални, кървави тѣчиатъ всичко свето, а подъ нозѣтъ имъ пращатъ кости, черепи.... Всичко това прѣнася ума въ страшнитъ и грозни ония дни на Тѣрновското царство, когато богомили, исихиати, адамити, евреи сѫ буйствуали изъ тѣрновските стѣги; кога Кирилъ Босата осмѣйвалъ иконитъ, злословиъ св. Богородица и Распятаго Иисуса Христа, нападалъ труда и осаждалъ брака; кога адамити ходили наги изъ тѣрновските улици; кога богомили здѣлъ чакали турцитъ да ги избавятъ, и когато веригитъ на бѣлгарското робство се ковали на наковалнята, а звекътъ имъ чуvalи тѣрновци. Порокътъ води и сега робство, кове нови вериги, звекътъ имъ се чува.....

Злото не е и не може да бѫде държавата, Отечеството, патриотизътъ: държавата, Отечеството, патриотизътъ сме ние. Злото е въ настъ, въ нашата душа, въ вашето сърдце, въ нашите помисли и дѣла.

Да го изгонимъ! Да прокудимъ порока, ако ни е мило, скъпо и свето Отечеството и бѫдащето!

Ц.

Законъ Божи въ началните училища.

II. Учебенъ материалиъ за обучението по Законъ Божи.

Има прѣдмети, за които дѣтето твърдѣ малко или съвѣсъмъ нѣма да чуе да се говори въ родителската му кѫща, и не е чудно, че дѣцата дохождатъ безъ всѣкакви понятия за тѣхъ въ училището, но не е така и съ Законъ

Божи. Другъ е въпросътъ, до колко сж истинни тѣзи понятия, но фактъ неопровергимъ е, че дѣцата дохождатъ въ училището съ вѣра въ Небесния отецъ.

Още прѣди дѣтето да е прѣскочило училищния прагъ, въ него сж посѣяні първите сѣмена за религиозно-нравственъ животъ. Дѣтето, прѣди всичко, е членъ отъ семейството, а семейното възпитание е основа на всѣко обществено възпитание. Но при това трѣба да се има прѣдъ видъ, че християнското семейство е и християнска домашна църква, т. е. семейството е първото и най-главно отъ Бога установено възпитателно заведение. Дѣтето, като членъ отъ християнско семейство, е членъ и на Църквата. Значи, за дѣтето още отъ най-нѣжна възрастъ сж се погрижали родителитѣ да положатъ основа за цѣлния послѣденъ неговъ животъ; първите впечатления на дѣтинастътото дѣлбоко се отпечатватъ въ дѣтската душа и оставатъ запечатани прѣзъ цѣлъ животъ.

Коменски казва: „усвояването на добродѣтелитѣ трѣба да се започне още отъ най-ранна възрастъ, прѣди дѣтската душа да е опетнена съ нѣкой порокъ. Много важно да се придобиятъ добри прищевки още отъ нѣжно дѣтинаство: каквото налѣемъ най-напрѣдъ въ единъ сждъ, на такова ще мерише за дѣлго врѣме“.

Въ семейството религията се прѣставя на дѣтето най-напрѣдъ въ образъ на животъ, а послѣ, кога стигне до самосъзнаніе, кога у него се развие умътъ и разумътъ, ще му се прѣстави като нѣщо естествено и самопонятно за него. Въ образъ на животъ религията се прѣставя най-напрѣдъ на дѣтето, защото тя тогава за него бива по-осезателна. Всичкиятъ установенъ въ семейството редъ на живота, всичко, което окрежава дѣтето, трѣба да е отразъ на религиозенъ животъ. Въобще, религията трѣба да е въздухътъ, който окрежава и който диша дѣтето.

Но какво трѣба да прави основното училище съ дѣте, което е членъ отъ християнско семейство, чието призвание, споредъ учението на християнската религия, е да достигне блаженъ вѣчътъ животъ?

Отговорътъ на питането, какво трѣба да прави училището съ ученикъ християнинъ, изпъква самъ по себе си: училището трѣба да продължи онова, което е започнало семейството. Както въ Божии рѣчи християнството е велико възпитателно срѣдство за човѣчеството, така то е възпитателна сила за младежъта и въ рѣчи на учителя. Учителитѣ, които достойно носятъ това име, знаятъ, че религията трѣба да бѫде душата на училището. Вѣроучението въ основните училища не трѣба да е само основа на всѣко учение, но да заема въ самото учение още по-широко място.

Първата работа на учителя, слѣдъ като дойдатъ дѣцата въ училището, е да изучи самитѣ дѣца, да узнае, какви познания дѣцата донасятъ отъ семейството и само тогава да пристъпи къмъ разработка на нови материали. Не направи ли се това, обучението и възпитанието все ще куца, защото е нарушенъ връзката, която свръзва семейството съ училището.

Но какъвъ материалъ трѣба да се вземе въ основното училище по Законъ Божи, за да бѫде наскъдна храна на дѣтския умъ? Азъ тукъ нѣма да се впускамъ да изброявамъ всички материали подробно и да опрѣдѣлямъ неговото количество, понеже не навсѣкадъ е еднаква продължителността на учебната година, не всѣко училище е поставено въ еднакви благоприятни условия и не всѣкадъ дѣцата дохождатъ съ еднакви понятия, а още

повече и затова, че въ случаи рѣшаваще значение има не толкова количеството, колко качеството на материала.

Едни сж на мнѣнис, че материалиятъ по Законъ Божи въ основното училище трѣба да се вземе само отъ Вехтия завѣтъ, тѣй като въ тоя завѣтъ се намирали повече материали достъпенъ и интересенъ за дѣтския умъ, и че Новиятъ завѣтъ не би могълъ да се разбере, додѣто не се знае основателно Вехтия. Други сж пѣкъ на противно мнѣние. Тѣ казватъ, че въ основното училище трѣба да се изучава само Новия завѣтъ. Евангелието стои много по-горѣ отъ всички други книги на Св. писание; Вехтия завѣтъ съдѣржалъ много исторически материали, който ималъ възпитателно значение само за израилския народъ и, освѣнъ това, щѣло да се отнеме много врѣме, съ каквото основното училище не разполагало.

Дѣвѣтъ тѣзи мнѣнія сж крайни, при все че въ нѣкои отношения сж доста вѣрни. Истината се намира по срѣдата. Почти всички по-видни педагози се съгласяватъ материала за обучение по Законъ Божи да се взима съвместно отъ Вехтия и Новия завѣтъ, като се прави при това строгъ изборъ. Това мнѣніе заслужава повече внимание, като се има прѣдъ видъ, че повечето дѣца, особено селските, слѣдъ като свѣршатъ четирестъ отдѣлния, напушкатъ училището и нѣматъ възможностъ да слѣдватъ по-нататъкъ. Затова трѣба да запознаемъ дѣцата съ най-главното, както отъ Вехтия завѣтъ, така и отъ Новия.

„Първата храна на дѣтския умъ въ първоначалното училище не е учение, а поезия и история. Въ духа на дѣтето има нѣщо поетично и романтично. И ние всички, навѣрно, често съ радостъ сме забѣлѣзвали въ дѣцата играта на фантазията. Въ тази форма ще имъ се прѣстави и религията по-осезателна. Поезията и историята несъзнателно имъ служатъ за докато чисто учение. Едно дѣте съ удоволствие изучва малки нѣкои стихове и не слуша нищо съ такава благодарностъ, съ каквато нѣкоя историйка. Съ какъвъ вѣзоргъ всички слушатъ разказътъ отъ Вехтия завѣтъ за Давида и Голията, за Сапсонъ и филистимянитѣ, за Иосифа и братята му, за жертвоприношението на Аврама, и съ какво тихо благоговѣніе слушатъ сѫщо и разказътъ за Спасителя. И ако тѣзи разкази се съпровождатъ съ библейски картини, за дѣтето се открива източникъ отъ радости. Не познаватъ дѣтинастътата природа ония, които искатъ да отнематъ отъ дѣтето Библията и библейската история. Тѣ правятъ по този начинъ дѣтинастътото бѣдно и пусто. И защо? Затова ли, че въ Библията се говори за чудеса? Но дѣтето обича свѣта на чудесата. Зло е да се храни ума на дѣтето съ истини още недостатъни за неговия умъ. Нека дѣтето да си бѫде дѣте и нека му оставимъ свѣта на поезията и на разказътѣ, докато му се развие умътъ, докато му се развие разумътъ и хване да мисли, та тогава да го въвеждамъ въ важността на катихизиса, и то така, че той да му стане книга пожизнена“. (Апол. на Хр.)

При преподаването на Законъ Божи мнозина подпадатъ въ грѣшка, като мислятъ, че цѣлътъ се постига, ако се разпространятъ между учениците евангелските заповѣди за повиновението на дѣцата къмъ родителитѣ, за любовта къмъ близкния, за благотворителността и обязаностите къмъ сиромаситѣ, за зачитането на гражданските закони, като изоставатъ тѣзи истини, които придаватъ животъ на евангелската нравственостъ. Нека се занимаватъ, казватъ тѣ, съ тѣзи истини поповетѣ и богословци, а за дѣтето нека си остане свѣта на поезията и историйките.

„Това мнѣніе вѣрно по начало, може да ни вкара въ кривъ путь, ако при практическото му прилагане то не свържемъ съ други сродни нему неоспорими истини и ако не вземемъ предъ видъ елементитъ, които придаватъ животъ и сила на евангелската нравственостъ. Да се постигне нравствено съвършенство, да се освѣти духовния животъ, да се вдъхне надежда и търпѣние, всрѣдъ болки и злочестии, да се сдобие и спази хармония и равновѣсие, всрѣдъ противоположни една на друга страсти и интереси — всичко това е отразъ на докатични убѣждения, т. е. на вѣрата въ евангелскитѣ обѣти и въ учението, че законътъ на дѣлга и нравствеността произхожда свише и има свърхестествена достовѣрностъ. Иисусъ Христосъ предложи себе си като свърхестественъ източникъ, изъ който избликва новъ животъ на любовта, въ която се състои цѣлата нравственостъ на Евангелието. „Азъ съмъ лозата, а вие прѣките; който прѣбъдва въ мене, и азъ въ него, той приноси плодъ много“ (Ион. 15; 5—6). Какво значи „да прѣбъдва въ мене“? Да вѣрва въ думитѣ които азъ говоря, че отъ себе си ги не говора. „Азъ съмъ въ Отца и Отецъ въ мене“. Съ този докатъ християнството е създalo новъ нравственъ миръ. За да даде оживявания плодъ християнската нравственостъ, изисква се като непрѣмѣнно условие да се вкорени въ сърдцето на човѣка убѣждение, че Богъ слово се въсплотилъ въ лицето на Иисусъ Христосъ, и слѣдователно учението му е свърхестествено“.

„Само християнството, като е свързало нравствеността съ докатата, ни дава среѣства и сила за извършимъ тия негови заповѣди. „И тѣй, казва Иисусъ Христосъ, ако принесешъ дара си на олтара и тамъ си спомнишъ, че братъ ти има нѣщо противъ тебе, остави дара си тамъ предъ олтара, и иди първомъ се помири съ брата си и тогава ела, та принеси дара си“ (М. 5; 23—25). Иисусъ Христосъ учи, че поклонението и служението Богу тогава само е благоприятно, когато въ сърдцето на молещия се онемѣе и угасне всѣко враждебно чувство, и че любовта къмъ близкия се слива съ любовта къмъ Бога“. (Цѣр. Прѣг.)

Освѣнъ поезията, историята и нравственитѣ закони съ докатично учение, въ основното училище трѣбва да се обѣрне особно внимание на молитвата. Съ молитва трѣбва да се започватъ и сврѣшватъ всѣкидневните занятия. Съ това учителътъ изврѣшила едно дѣло, не по-малко свето и не по-малко възвищено отъ онова, което вѣрши Христовия служителъ, който възнася цѣрковнитѣ молитви къмъ прѣстола Божий. Отъ начало самъ учителътъ чете молитвата, а подиръ, кога дѣцата привикнатъ, тогава я четатъ дѣцата по редъ. Нека не отнимаме тази тайнствена луча на долната безконечностъ къмъ горната, защото унищожението не е добро нѣщо.

Колко се относи за начинитѣ на молението, то всички сѫ добри, когато сѫ искрени.

Лѣтописъ.

— Въ сѫбота, на 6-и того, бѣ рождния денъ на Н. И. Величество руския царь. По той случай въ Императорското руско дипломатическо агенство има молебенъ, на който присѫствуvalи Н. Ц. Височество княза и Н. Ц. В. Прѣстолонаслѣдника съ свититѣ си и г-да министритѣ.

— Н. Високопрѣосвещенство св. Варненски и Прѣславски митрополитъ г. Симеонъ, за когото бѣхме сѫоб-

щили, че заминалъ за Османъ-Пазаръ по нуждитѣ на паството си, се завѣрналъ въ Варна. Въ пажуванието си Н. Високопрѣосвещенство се отбилъ въ с. Абаба, дѣто прѣгледалъ разкопкитѣ на съборния храмъ.

— Цѣрковното източно пѣніе е занемарено въ нашите класни училища, да не кажемъ, съвсѣмъ изхвѣрлено. Ученитѣ сврѣшватъ класнитѣ училища, но нито знаятъ да пѣятъ, нито обичатъ да четатъ въ цѣрква, нито пѣкъ иматъ пристрѣдце цѣрквата. Мнозинството ученици съвсѣмъ слабо чете славянски. Ако вѣрватъ все тѣй нашиятѣ училища, градскитѣ и селски цѣркви скоро ще останатъ безъ пѣвци и четци. Тази студенина на училището къмъ цѣрквата е значение на врѣмето: тя показва, че въ училишето намира подкрѣпа онова, което разрушава. Печално! Вѣрата и Цѣрквата, като че ли тежатъ на нѣкои крѣгове, които прѣко или непрѣко носятъ отговорностъ за студенинвта, за която е рѣчъ. За да тури край на тази студенина отъ една страна, както и да съдѣйствува да се снабдятъ цѣрквите съ пѣвци и четци отъ друга, св. Синодъ още прѣзъ миналата година се отправи до Високопрѣосвещенитѣ архиереи съ окрѣжно, въ което, като изтька, че цѣрковното източно пѣніе съвършено е изоставено въ училищата и че цѣрквите бѣдствуватъ да останатъ безъ пѣвци и четци, помоли да поканятъ благовѣйнитѣ свещеници въ епархиите да взематъ грижата да прѣподаватъ на учениитѣ цѣрковно пѣніе. За да не бѣрка цѣрковното пѣніе на другитѣ училищни занятия, окрѣжното прѣпорѣча пѣнието да се прѣподава въ опрѣдѣлено врѣме, кога учениитѣ сѫ свободни отъ занятие въ училището. Въ нѣкои градища благовѣйнитѣ свещеници поискали да прѣподаватъ, но главнитѣ учители поискали инструкции отъ Министрството на просвѣщението.

— Въ столицата ставатъ голѣми приготовления за тѣржественото отпразнуване на св. славянски просвѣтители. Прѣдъ Народното събрание столичното кметство издига великолѣпенъ павилонъ, окиченъ съ цвѣти и вѣнци и облеченъ съ триколоръ. Ученитѣ отъ всички училища трескаво работятъ да украсятъ съ цвѣте и вѣнци училищата си. Тѣзи приготовления така трескави и не-принудени дѣйствуватъ въ висша степенъ възпитателно и на ученици, и на граждани, и на общество. Кметството е разпрѣснало програма за реда, по който ще се извѣрши тѣржественото отпразнуване паметта на св. равноапостолни славянски просвѣтители.

— Управителниятѣ комитетъ на централния еснафски съюзъ въ София се обѣрналъ къмъ занаятчии и тѣрговци въ Бѣлградъ съ вѣзваніе, въ което ги кани да се съединятъ да си извоюватъ отъ Народното събрание закони и разпоредби, които да турятъ въ производството и тѣрговията редъ и да ги избавятъ отъ вѣнцина прѣка и непрѣка конкуренция. Идеята е хубава и заслужава всѣка подкрѣпа и наಸърдчение. Въ съединението е силата. Занаятчии и тѣрговци, земедѣлци и скотовъдци трѣбва да се проникнатъ отъ идеята за сдружаване и да дирятъ подкрѣпа въ себе — въ задружно работение и взаимно довѣrie. Кога членоветѣ на едно дружество сѫ проникнати отъ една добра идея и сѫ свѣрзани съ вѣра и добродѣтели, трудътъ бива благословенъ, споренъ и благодатенъ.

— Както всѣка година, тѣй и тази, празникътъ на св. славянски просвѣтители се отпразнувалъ тѣржествено въ Цариградъ. Божествената служба извѣршилъ Н. Благенство въ великолѣпната цѣрква на Фенеръ. Цѣрквата и цѣрковния дворъ били пълни съ народъ, облеченъ празнично. Хубаво впечатление правили работницитѣ

македонци съ пъстритъ си прѣмѣни, весели и здрави лица. На чело на народа билъ Княжескиятъ дипломатически агентинъ съ персонала на агенството, служащите въ Екзархията, учителите отъ семинарията заедно съ семинаристите, служащите въ Българската пароходна агенция, търговците и първенците отъ еснафите. Подиръ Божествена служба Н. Блаженство извѣршилъ въ църковния дворъ, въ нарочно пригответа бесѣдка, водосветъ, като поръсилъ и благословилъ народа. Отъ църква народътъ заминалъ съ варки за Силихтаръ на „братска трапеза“, която, както всѣка година, устроило Българското благодѣтелно братство Иосифъ I. Златниятъ рогъ попъстрѣлъ отъ лодки и брѣговетъ му се огласили съ български пѣсни. Какви исторически спомени будятъ въ душата брѣговетъ на Златния рогъ и какъ нараства въ собственитетъ си очи Българинътъ, кога мине край Космидевия брѣгъ, дѣто Романъ чакалъ великаго Симеонъ, и брѣга, дѣто, подиръ нѣколко вѣка, българските светители сѫ пращани на заточение, и мѣстото, дѣто сега се издига най-великолѣпната на Златния рогъ църква — величавиятъ паметникъ на Българския народъ! Въ деня на св. Кирилъ и Методия оживява миналото на България. То вдѣхновява и хилядите българи работници, прѣснати изъ Цариградъ, като пълни душата имъ съ вѣра въ Бога и любовь къмъ народа и Отечеството, на което сѫ чеда.

— Вчера Н. Високопрѣбосвещенство св. Софийския митрополит г. Партеней отслужи Божествената служба въ съборната църква. Подиръ служба Н. Високопрѣбосвещенство съ духовенството въ църковно облачение се отправи за площадъта предъ Народното събрание. На чело на процесията вървѣха хоругвоносците съ хоругвите, хора и духовенството. На площадъта, въ нарочно издигнатъ павилионъ, Н. Високопрѣбосвещенство отслужи молебенъ и извѣрши водосвѣтъ. На водосвета присѫствуваха нѣкои отъ г-да министрите, професорите, учителите и учителките отъ столичните училища, множество офицери и чиновници, студентите, учениците и ученичките отъ гимназията, прогимназията и началните училища и по едно отдѣление войска отъ разните родове оръжия. Съ съжаление хроникираме, че въ църква и на молебена нѣмаше достатъчно народъ и че самото празнество не стана съ участие и тѣржество, както признательността и благочестието налагатъ на християни, които чествуватъ паметта на своите просвѣтители и възродители.

Българското църковно-училищно дѣло въ велятите.

Отъ пѣтници, пристигнали отъ Костуръ, се научаваме, че българите въ Костурската каза се подлагали на тежки прѣбелдания отъ страна на мѣстните власти. Каймакамътъ, подицдалъ напѣтно подъ влиянието на Костурския гръцки владика, правѣлъ всичко, що може, за да задуни пробуждащата се българница въ този край. Въпрѣки височайшето ираде отъ 1892 г., съ което българското население отсамъ Шаръ се оставилъ свободно да изповѣдава народността си и да припознава родното си духовно началство, той не позволявалъ на български села да се отказватъ отъ патриаршията. Тамъ, дѣто населението е припознало вѣдомството на св. Екзархия, той държалъ църквите имъ затворени, като оставилъ благочестивото българско население безъ служба дori на празници, като Великденъ, както е, напр., случава съ селата: Горенци, Черешница, Олица и др.

На първия денъ на Възкресение Христово селяните въ Черешница отиватъ въ храма си да се черкуватъ, като православни християни. Шепата гръкомани въ това село тутакси извѣстяватъ за това на каймакамина. Той изпраща тамъ юзбашията съ около 26 зантиета, които изваждатъ служащи свещеникъ и народа изъ църквата, подбиратъ и закарватъ въ Костуръ учителя съ 50 души селяни. Тукъ учителътъ и единъ отъ по-будните селяни били хвърлени въ затвора при катилитъ. Заставили се за тѣхъ прѣдѣдателътъ на Костурската българска община, но каймакамътъ не обрналъ никакво внимание на ходадейството му.

Не стига това, ами каймакамътъ отишъл да се мѣси въ чисто духовните работи на българите. Той отнѣлъ рѣкоположителните грамоти на благоговѣйните свещеници о. Германа отъ с. Черешница и о. Никола отъ с. Олица и имъ забранилъ да свещенодѣйствува. За да прикрие беззаконието си, той, по гръкомански клевети, прѣдставилъ поменатите свещеници за немирници, които самозвано си били присвоили свещенически санъ и си промѣнили имената, за да могатъ по-незабѣдѣзано да размиряватъ населението. Когато прѣдѣдателътъ на Костурската община се заетъшилъ за тия канонически свещеници, избрани отъ общините си и посветени въ свещенически санъ неотдавна, както се удостовѣрява отъ издадените тѣмъ архиерейски грамоти, каймакамътъ отговорилъ, че за всѣки новорѣкоположенъ български свещеникъ трѣбвало да послѣдва заповѣдъ отъ министерството на изповѣданіята, именно че свещеникътъ е рѣкоположенъ за еди-кое си село и че може да свещенодѣйствува; безъ такава заповѣдъ той нѣмало да позволи на новъ свещеникъ да свещенодѣйствува. И такъвъ каймакамски капризъ не бѣ се виждалъ до сега!

Населението се оплакало за горните насилия отъ каймакамина прѣдъ Битолското виляетско управление и прѣдъ Високата Порта, ала още никакъвъ резултатъ нѣмали направените постѣжки.

* * *

Съ голѣмо прискърбие узнахме за слѣдната случка, която показва, че за българ. правоел. население нѣма сигурностъ дори, когато е събрано на Божест. служба въ църква. На Врѣбница (2 априлъ) сутринта въ с. Стровия, Прилѣпско, кога токо-речи цѣлото население — мѫже, жени и дѣца около 500 души — било събрано въ църква, при извѣршване Богослужението, разбойникътъ Фейзула Бахтияръ отъ с. Цѣрнилица (Прилѣпско), който прѣди нѣколко врѣме избѣгалъ отъ войската, ненадѣйно влѣзълъ въ храма, принудилъ свещеника да спре службата и съ заплашвания и бой взелъ да сили селяните, да му броятъ още тамъ 20 л. т. Писъците на жени и дѣца, молбите на мѫже и заявленията имъ, че нѣматъ пари при себе, само усилили гнѣва на немилостивия разбойникъ. 60-годишниятъ старецъ, Тодоръ Савовъ, билъ битъ до смърть. Да се отврѣватъ, селяните събрали колкото пари имали у себе и у жените, всичко 610 гроша, и ги дали на разбойника. Този, като се увѣрилъ, че у черкуващия се народъ не останало ни счупена пара повече отъ събраната сума, взелъ я и си излѣзълъ изъ църквата. Малко подиръ това истинятъ Фейзула отишълъ въ селото си Цѣрнилица и се прѣдалъ на находящия се тамъ башъ-чаунъ Адемъ ефенди. Послѣдниятъ го откаралъ въ Прилѣпъ, дѣто Фейзула билъ задържанъ подъ полицейски надзоръ.

Българското население въ виляетите е прѣкарано много черни дни, но и такова чудо — да го нападатъ и събличатъ вътре въ храмовете и посрѣдъ пладне — той не е пащаль, па на-дали лѣтописъта на теглилата му отъ кайд-

жалийска и еничерска епоха може да представи по-грубо насилие от туй, дѣто единъ разбойникъ, за да си изкара харачлькъ за въ затвора, посъга колкото вандалски, толкова и безнаказано надъ личната безопасност и собственост на мирното християнеко население.

Селянитѣ съ прошения до Прилѣпския каймакаминъ и Битолския валия поискали правосѫдие и защита за себе-

* *

Нанослѣдъкъ цариградскиятъ в. „Серветъ“ (фр. издание), а подиръ него и битолскиятъ вилаетски вѣстникъ „Манастиръ“ съобщиха, че било излѣзло султанско ираде, съ което се позволявало на патриаршията да възобнови изгорѣлата църква въ Кичево на старото мѣсто. Туй извѣстие изненадало и огорчило българското население въ речения градъ, което брои 180 кѣщи и на което принадлежи църквата, както и мѣстото ѝ. За хатъра на 19—20 души цинциари-патриаршисти, бекари-пришелци изъ Крушово, тая църква биде отнета отъ законните ѹ притежатели и прѣдадена въ куцовлашки рѣцѣ. Българитѣ отъ 18 години водятъ борба, за да си отървятъ тая светина — но напусто. Прѣди 6 години църквата изгорѣ, ала меншеството сполучи да прѣбърне артиката ѝ въ свой параклисъ, а огромното большинство сѫщи граждани, съ чиито срѣдства и потъ е билъ въздигнатъ тоя Божи храмъ, останаха и безъ такъвъ. Шепната патриаршисти, като не можали сами да възобновятъ храма, не оставаха да направятъ това българитѣ. Сега на помощъ имъ идва сърбската пропаганда. Като подаръкъ на новоназначения за Велешката и Дебърска епархии грѣцки владика, високопрѣосв. г. Паликарпъ Теологиди, който се явява като органъ повече на сърбската пропаганда, отколко на патриаршията, правителството побѣрзalo да разрѣши на куцовласитѣ, да съградятъ на ново църквата. Българитѣ, както се учимъ, се оплакали прѣдъ Кичевския каймакаминъ и Битолския валия за туй жестоко потъпкане на правост имъ. Енергиченъ протестъ по той поводъ подала на В. Порга и св. Екзархия.

* *

Въ 1-и бр. на „Ц. Вѣстникъ“ съобщихме на читателите си за новоназначения грѣцки владика за Велешката и Дебърска епархии, които сѫ чисто български и, споредъ царския ферманъ, влизатъ въ състава на българския екзархатъ. Учимъ се, че срѣщо туй назначение на високопрѣосвещения Поликарпъ Теологиди за нѣколцина власи въ Велесъ и Кичево, протестирало населението отъ 2-тѣ епархии. Протестирали исто така и властите общини въ Велесъ прѣдъ патриаршията. Общината настоятелно искала, да се изпрати владика само за религиознитѣ нужди на патриаршеското малобройно паство, а не срѣбъски агентъ. Въ протеста си тя прибавила, че, ако се не уважи искането ѝ, изпратението владика нѣмалъ да бѫде приетъ и да допуснатъ въ църква. Той протестъ, види се, направилъ впечатление въ патриаршията, защото новоназначениятъ владика, слѣдъ пристигането си въ Солунъ, не потеглилъ за Велесъ, а се бавилъ тамъ десетина дена. Прѣдполага се да е билъ задържанъ въ Солунъ отъ патриаршията и прѣврѣме на стосното му тамъ да сѫ се водили прѣговори за начина на приемането му въ Велесъ, за да се избѣгне възможенъ инакъ скандалъ. Н. В.—прѣосвещенство пристигнало въ Велесъ на Велики четвъртакъ. На станцията билъ посрѣдничнатъ отъ единствения тамъ грѣцки свещеникъ, който до тогава билъ архиерейски намѣстникъ, и отъ двама-трима власи-търкомани. Ни единъ прѣдставителъ на сърбската пропаганда не се вѣзилъ. Въ църквата, дѣто билъ отведенъ направо отъ станцията, високопрѣосв. Поликарпъ, види се, за успокояние

на власитѣ, дѣржалъ рѣчъ, въ която, покрай друго, обявилъ, че той, като патриаршески владика, идѣлъ за гърци, а не за нѣкакви си сърби, които и не щѣлъ да покровителствува. Туй обаче не му попрѣчило слѣдъ нѣкой денъ да приеме посѣщенията на сърбските учители, да направи постъпки прѣдъ мѣстните власти за освобождение на сърбския свещеникъ въ с. Рудникъ, който (свещеникъ) се дѣржалъ подъ затворъ, че посѣгналъ върху живота на единъ българинъ. Новиятъ владика се похвалилъ още прѣдъ нѣкои турци, че ужъ ималъ подъ свое вѣдомство и 15 села въ казата, които щѣлъ скоро да посѣти.

* *

Драго ни е да отблѣжимъ твърдѣ отрадния фактъ, че националното съзнание и отъреването отъ заблуждение между нашите еднородци уннати въ Кукушко отъ денъ на денъ расте. Отказали се отъ уннатството и се прибрали въ лоното на Българската православна църква селата Калиново и Беглерия, а и скоро тѣхниятъ примѣръ последвали и селата Рошово и Алексово. Уплашенъ отъ перспективата да се види скоро безъ никакво етадо, уннатскиятъ владика Епифаний употребявалъ всевъзможни интриги и клевети, съ цѣлъ да въспре отказването на селата. Така, съ особни такрири до Кукушкия каймакаминъ и до солунския валия той се оплакалъ, че православните насила принуждаватъ ужъ селата да се откажатъ отъ уннатството, че уннатите тѣрпѣли насилия и не били свободни да излѣзатъ изъ кѣщите си, па и самъ той се страхувалъ да излѣзе да обиколи паството си. За жалостъ, тѣзи негови доноси подкрѣпилъ и французскиятъ консулъ въ Солунъ. Поради това уннатите телографически заповѣдалъ на каймакамина, да протежира уннатите и да имъ помога. Споредъ тая заповѣдъ, каймакаминъ изиратилъ по трима жандарми въ Рошово и Алексово, да не допуснатъ селяните да се черкуватъ на първия денъ на Възкресение. Селяните се оплакали за туй насилие прѣдъ мѣстната власт и опровергали всички клевети на Епифания. Въ първото село селяните си отворили църквата на 23 априлъ, а въ второто никакъ не допуснали, да имъ се затвори църквата. За сега чисто уннатски села оставатъ само Михайлово и Новоселияни. Твърдо се вѣрва, че и тѣзи двѣ села скоро ще се откажатъ отъ заблуждението си. Така, съ Божията воля, ще дочакаме скоро деня, когато отъ онай уния, която въ 1860 г. направи толкова шумъ и възбуди такива златни надежди между католишките съѣтъ, ще остане само единъ жалъкъ споменъ.

* *

При горните все неприятни вѣсти, нека въ справедливостта си отблѣжимъ и слѣдните отъ противоположенъ характеръ, за да покажемъ, че ние цѣнимъ и най-малкия знакъ на правосѫдие отъ турското правителство къмъ нашиятѣ еднородци въ империята: 1) прѣди повече отъ мѣсяцъ се отвори и прѣдаде, въирѣки протеститѣ на Патриаршията, църквата на българитѣ въ с. Календра (Сърско), което цѣло припознало вѣдомството на св. Екзархия; 2) дедено е на българитѣ екзархисти редъ (мюнавебе) въ църквите въ селата Мачуково, Богородица и Миравци и обѣщано е истото за с. Сехово; въ всичѣ тия гевгелийски села екзархистите дълго врѣме стоеха безъ Богослужение; 3) разрѣшено е съ султанско ираде на българитѣ въ Мелникъ да си иматъ отдѣлни гробища въ купеното имъ за тая цѣлъ мѣсто.

ПРАВОСЛАВНИТЪ ЦЪРКВИ.

Руската църква.

Органътъ на Руския св. Синодъ „Церковные Вѣдомости“ въ броя си отъ б-й того печата два височайши-

рескрипта и три грамоти, съ които Н. И. Величество руския царь, Николай II, изказва своето монарше благоволение къмъ Високопрѣосвещенитѣ митрополити Петербургския Антоний, Владимирския Сергий, Карталинския и Кахетинския архиепископъ и екаархъ на Грузия Флавианъ, Литовския и Виленския Ювенелий, Полтавския и Переяславския Иларионъ и Всеблагоговѣнния проповедникъ на военното и морско духовенство Александра Желобовски. За ревностното светителствуване и за заслугите имъ къмъ Църквата първите двама сѫ наградени съ брилянтови кръстове за носене на митра, а тримата останали съ знаковете на императорския орденъ св. князъ Александър Невски. Наградени сѫ съ ордена св. Владимиръ втора и трета степень и множество други архиепископи, епископи, протоиери, и пр.

Изъ вѣсници и списанията.

Въ 17 брой „Църковенъ вѣсникъ“ (руски) помѣстя статия, озаглавена „За църковното богослужение, като една отъ религиозно-вѣзпитателнитѣ мѣрки въ свѣтските училища“. Авторътъ на статията, свещ. Извѣковъ, съ радостъ отбѣлѣва, че и въ висши руски учеб.-административни крѣгове признаватъ важното значение на Законъ Божи въ свѣтските училища, като учебно-вѣзпитателенъ предметъ. Въ свръзка съ въпроса за преподаванието на Законъ Божи въ срѣдните училища, изнинали и редъ други въпроси, които заставатъ религиозно-вѣзпитателната областъ. Такъвъ единъ въпросъ е религиозно-нравственото въздѣствие на църковното богослужение върху душата на вѣзпитаниците.

„Нашето православно-църковно богослужение, казва свещ. Извѣковъ, е изпълнено съ свещено величие и дивна красота. То е цѣла неизчерпна съкровищница на дълбоки религиозни мисли и чувства. Тази съкровищница съхранява въ себе неподражаемо-художествени образци на най възвишена християнска поезия. Тукъ ние срѣщаме и бѣлежити по дълбочина и сила мисли и ясность изрази на богословски разсаждения за истинитѣ на християнската вѣра и нравственостъ, и вдъхновени пориви на въсторжена, диреща свѣтлина, душа къмъ идеала на безусловната истина и на чистото добро, така свойствени на неразваленото, здраво състояние на духовната човѣшка природа, и смирено-скърбно съзнание на своята немощь и несъответството на човѣския животъ и дѣятельностъ съ този високъ идеалъ, и чувство на сърдечно-искрено съкрушение за грѣховетъ и надежда въ благодатно-утѣшителната помощъ Божия.... Прѣдъ насъ се разкриватъ чудни картини на евангелски и църковно-исторически събития, вѣрни на историческата истина, но възприети подъ перото на вдъхновени поети пѣснописци особенъ, своеобразно художественъ характеръ. Тѣ носятъ печатъ на религиозно-поетично творчество съ рѣдка и недосъгана красота. Гледащи на тия картини, създадени съ кистъта на свещени пѣснотворци, възхитениятъ и покъртвия почитателъ на църковните пѣси не знае, на кое повече да се удивява: на величието ли на изобразяваното събитие отъ талантливия творецъ на пѣснопѣнието, отъ дълбочината ли на неговото религиозно чувство, отъ благоговѣйно-творческата ли свобода, съ която той допълня и разяснява историческия фактъ, на неподражавано-чуднитѣ ли прѣходи отъ исторически образи къмъ високъ лиризъмъ, на искуснитѣ ли прѣливи на тона, ту възвишено-тържественъ, ту трогателно-съкрушенъ, ту възоржено-умиленъ, или пъкъ най-послѣ, на дивно-художествената форма, дори и въ сла-

янския, датчъ несвѣршенъ, прѣводъ — форма, която поразява съ своята красота и богатство! Като се отличава съ такива високи достойнства и като отразява въ себе вѣнието на духа на божествената благодать, съ която били просвѣтени богомѫдриятѣ съставители на свещенитѣ пѣси, богослужението на Православната църква дѣйствува неотразимо благотворно върху сърдцето и ума на молещитѣ се. Това дѣйствие още повече се усилва отъ умилително-тържествената обетановка, при която става: отъ благолѣпието на обредната страна, пълна съ дълбокъ смисъл и значение.

Възпитателното значение на богослужението не се ограничава само върху религиозната страна на човѣшката душа. То застава и други страни, които сѫ твърдѣ важни въ общата хармония на духовните сили и способности и които сѫ въ взаимна тѣсна вързка съ цѣлото и пълно развитие на душата. Несъмнѣно е, че богослужението, съ пѣснопѣнието и обредите, влияе благотворно да се възпита въ душата естетично чувство. Това влияние, трѣба да се забѣлѣжи, е много по-чисто и благодѣтелно, отколко онова, което се постига съ мѣрки отъ свѣтски характеръ, наприм. съ зрѣлища, театри. Този фактъ се признава отъ нашите най-добри педагози (С. А. Рачински). . . Театралнитѣ представления, дори най-невиннитѣ и най-пригоденитѣ къмъ дѣтското разбиране, възбуджатъ земни, суетни чувства, по нѣкога съвсѣмъ небезуокорни въ нравствено отношение. Онова, което поврѣждатъ нравствеността и наруша общата хармония на духовните сили, едва ли може да облагороди душата на юношата.

Не така дѣйствува образците на християнската поезия. Дивнитѣ пѣснопѣния на Козма Манумски, Иоана Дамаскина, Андрея Критски, Теодора и Иосифа Студита, Иосифа Пѣснописца удовлетворяватъ така богато душата, ума и исканията на сърдцето, че ще бѫде странно да се сравняватъ впечатленията, добити отъ зрѣлищата и другите свѣтски развлечения. Тѣзи пѣснопѣния пълнятъ душата съ свѣтли образи, устремяватъ ума къмъ небето, смекчаватъ сърдцето, разполагатъ го къмъ молитва и разливатъ въ него елей на духовенъ миръ и радостъ.

Ето защо е твърдѣ важно да се окрѣжи душата на дѣтето още отъ най-ранна възрастъ съ добри, меки, сладостни и благодатни впечатления. А това може да се постигне само, кога се остави дѣтето подъ живото и непосредствено влияние на светата майка църква, подъ нейното свѣтло и възвишено християнско учение, подъ нейнитѣ благодатни и спасителни тайнства, подъ нейното „дивно и небоподобно“ богослужение, както се изразилъ отецъ Иванъ Кронщадски. Прѣди всичко, семейството трѣба да се погриже да посади църковностъ въ дѣтето: посѣтътъ добро съмѣ отъ семейството ще се развие и нарасте въ училището. Училището теже често влияе на семейството посрѣдствомъ дѣцата. Между семейството и училището, както и между училището и живота трѣба да има тѣсна и непрѣкъсвана връзка“.

* * *

Прѣзъ изтеклия мѣсецъ, 4-и априлъ, се изпълнили сто години отъ дена, въ който се учредило въ Петербургъ отдѣлно управление за военното и морско духовенство. Понеже деня се падналъ прѣзъ Страстната седмица, паметъта на събитието се празнувала тържествено на третия денъ на Пасхата — на 11 априлъ. На Божествената литургия присѫствувало военното духовенство отъ полковетъ, квартируващи въ Петербургъ и въ неговата околнostъ; присѫствували и много видни представители на военното съсловие. Божествената служба извѣрилаъ всеблагоговѣнната проповеди A. Желобовски. Органътъ на Руския св.

Синодъ, като хроницира това празненство, прѣдава, че о. протопрезвитеръ прѣдъ молебна държалъ рѣчъ, въ която живо изобразилъ силата на православната вѣра. Той я уподобилъ на живоносенъ източникъ, който храни добритѣ качества у руския войникъ. Като изобразилъ задружната дѣйност на военното началство и на военните пастири за религиозно-нравственото възпитание на войниците въ армията и флотата, казалъ нѣколко добри думи за доблестьните прѣставители на военното и морско духовенство.

„Могжеството на държавата, казалъ о. протопрезвитеръ, зависи не толкова отъ количеството, колко отъ нравствените качества на войската, именно отъ любовта ѝ къмъ Бога и Църквата, отъ беззавѣтната ѝ прѣданостъ къмъ Царя и Отечеството. Армия, която има такива духовни сили, е най-могжща, и рускиятъ войникъ е колкото храбъръ, толкова и великодушенъ: съ побѣдения врагъ той дѣли последния си залъгъ. Съ високите качества на руския войникъ се удивявали и се удивяватъ дори нашите неприятели. Кой възпитава тѣзи безძѣни добродѣтели въ нашите защитници на Огечеството? Вѣрата и Църквата, чрѣзъ своите най-близки служители, чрѣзъ военните пастири, които въ всички тежки години на изпитания за нашето Отечество сѫ давали изъ своята срѣда самоотвержени герои, които сѫ ободрявали въ боя, утѣшавали въ болниците и услаждали въ последните минути ранените на бойното поле. Въ Отечествената, Кримската и последната турска война съ десетки ипери Божии сѫ намѣрили вѣчно упокоение на чужбина, като раздѣляли тегостите съ своите духовни дѣца“.

Ц.

Примѣри и изречения.

Милостинята има великъ полѣтъ: тя разсича въздуха, минава луната, излиза по високо отъ слънчевите луци, достига до самите небеса. Ала и тамъ се не спира: тя минава и небето, пролетява и сонма на ангелите, и ликовете на архангелите, и всички висши сили и застазва при самия царски прѣстолъ . . .

Дай хлѣбъ, и вземи рай; дай малко, и вземи много; дай смѣртно, и вземи безсмертно; дай тленното, и вземи нетленното!

Дай на бѣдния, и, нека ти и да мѣлчишъ, хиляди уста ще заговорятъ въ твоя защита; милостинята ще се възправи и ще те защити; милостинята е откупъ на душата.

Не се извинявай съ бѣдность. Вдовицата и въ сѣтня сиромашия прие въ дома си Илия: сиромашията я не спрѣ, но съ голѣма радостъ го прие; послѣ получи достойни плодове и събра жѣтва отъ милостинята.

Велико нѣщо е милостинята. Нека я обикнемъ — тя нѣма равна на себе: тя може да заглади грѣховете и да ни избави отъ сѫдъ. Ти мѣлчишъ, а тя стои и те защищава, или по-добрѣ, кога ти мѣлчишъ, хиляди уста бла годаратъ за тебе. Колко блага е милостинята, а ние я не хаемъ и прѣнебрѣгваме.

Св. Иоанъ Златоустъ.

Отговоренъ-Редакторъ: Т. Спасовъ.

ОТЪ СВ. СИНОДЪ НА БЪЛГАРСКАТА ЦЪРКВА.

№ 270.

Св. Синодъ ще отпусне премия отъ 4000 лева за написване съчинение на тема „История на Българската Църква“.

Въ съчинението трѣба:

- 1) да сѫ прѣставени църковноисторическите сѫди и вѣнчани отношения на слоѣно-българските области отъ най-старо време до учрѣждаването на Българската Екзархия.
- 2) да сѫ изложени, колкото се може по пълно и систематично относящите се до прѣдмета исторически извѣстия и научни издирвания, обнародвани до сега въ особни книги, било въ журнални статии.
- 3) да сѫ прѣставени, ако е възможно, и нови, непознати до сега, исторически свидѣтелства, сѫщо и нови самостоятелни издирвания, особено по такива вѣроси, които не сѫ още разяснени добре.
- 4) да сѫ означени първоизточниците и помагалата, отъ които ще се ползва авторътъ, съ достодѣлна точностъ и пълнота.

Така написаните на български, или на руски езикъ съчинения, съ отблѣзване, или не, името на автора, трѣба да се прѣставятъ въ Св. Синодъ въ четиредишенъ срокъ, начиная отъ 1-и Февруарий тази година.

Прѣставените въ Св. Синодъ съчинения ще се прѣгледатъ отъ една опрѣдѣлена специална за тази цѣлъ комисия. Което съчинение се намѣри за най-добрѣ списано, то и ще бѫде удостоено съ премия. — Премията ще се даде на автора, подиръ като отпечатата съчинението на български езикъ. Освѣнъ това, 2000 екзemplара отъ съчинението, по разпореда отъ Св. Синодъ, ще се разпродадѣтъ въ полза на автора.

Ако съчинението бѫде написано на руски езикъ, то за прѣвождането и отпечатването му на български Св. Синодъ ще влѣзе въ особно споразумѣние съ автора.